Arbeids- og sosialdepartementet	
Saksnr.: 200400403	Dok.nr: 104
Arkivkode: 416,9	Dato: 02.11.04
Avd.: SAP	Saksbeh.:
U.off.:	

LHL

Arbeids- og sosialdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Vår ref. SEM/FG/EH/gc Deres ref. 200401570 Dato 01. november 2004

Høringsuttalelse: NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsorganisering – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver

LHL, Landsforeningen for hjerte- og lungesyke har gjennomgått NOU 2004:13: En ny arbeids- og velferdsorganisering – Om samordning av Aetats, trygdeetatens og sosialtjenestens oppgaver, og vi vil med dette komme med våre synspunkter og kommentarer.

Hovedsynspunkt:

- LHL støtter utvalget i at det bør etableres en statlig arbeids- og inntektsetat og en statlig pensjonsetat.
- LHL mener at sosialhjelpsmottakere uten dagpengegrunnlag som er aktuelle for arbeidslivet må inngå i arbeids- og inntektsetatens økonomiske ansvarsområde.
- LHL mener arbeidssøkende uten inntektsgrunnlag må få dagepenger ut fra en ny minstesats og ikke en egen arbeidssøkerstønad.
- LHL mener at kommunene fortsatt skal ha ansvaret for sosialtjenesteloven.
- LHL vil understreke at en omorganisering *ikke* må føre til at sosialtjenestens brukergruppe som ikke er aktuelle for arbeid blir nedprioritert.
- LHL mener det bør lovreguleres at førstelinjetjenester hvor alle tre etaters kompetanseområder er representert blir etablert.
- LHL vil understreke at det må organiseres gode klageordninger, og at alle klagesaker som gjelder arbeid må ha Trygderetten som øverste ankeinstans.
- LHL forventer at det organiseres systemer for brukermedvirkning både på individ- og systemnivå.
- LHL mener at det er behov for en kompetansereform i den foreslåtte velferdsforvaltningen.

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke

Postadresse Pb 4375 Nydalen, 0402 Oslo
Besøksadresse Sandakerveien 99, Oslo
Telefon 22 79 93 00
Telefaks 22 22 38 33
E-post post@lhl.no
Internett www.lhl.no
Bankgiro 8200 02 33311
Organisasjonsnr. 940 190 738

Generell kommentar
LHL har stor respekt for de store utfordringene vi som samfunn står overfor både når det gjelder gjennomføring av arbeidslinjen og framtidens pensjonsreform. Vi enig i at disse områdene er de viktigste satsningsområdene i organiseringen av en ny velferdsforvaltning.

LHL har drøftet denne utredningen i lys av hvordan en velferdsforvaltning på best mulig måte kan ivareta kronisk syke og funksjonshemmede brukere, og i hvilke grad denne gruppen blir ivaretatt slik vi forventer. LHL kjenner seg igjen i analysen av de tre etatene. Det er i relasjonen til arbeidslivet brukerne møter de største problemene – enten det handler om å komme i jobb, tilbake i jobb eller å beholde jobb.

LHL vil understreke at for mennesker som har hjerte- og/eller lungesykdom og som er i yrkesaktiv alder, er grenseflaten mot helsesektoren helt sentral, både i forhold til primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten. Et godt tilbud om medisinsk behandling og rehabilitering er grunnleggende for hjerte- og lungesyke, både generelt sett og når det gjelder tilknytningen til arbeidslivet. LHL foreslår ikke å innlemme helsesektoren i noen av organisasjonsmodellene. Vi mener at uansett hvordan en samorganiserer vil ikke alle gruppers tjenestebehov kunne bli ivaretatt fra samme formelle organisasjon. Gode samarbeidsstrukturer vil dermed fortsatt svært viktig mellom den nye velferdsforvaltningen og andre sektorer.

LHLs standpunkt når det gjelder etatsorganiseringen bygger på ønsket om å få til gode styringssystemer for ulike typer av oppgaver. Vi ser at det kan være hensiktsmessig å dele forvaltningsoppgavene i to statlige etater for å oppnå bedre håndtering og styring av arbeidslinjen og pensjonsreformen. Vi mener også at et stort byråkrati i én kjempeetat ikke blir optimalt når det gjelder omstillingsbehov, tilgjengelighet og oversiktlighet utenfra etc. LHL støtter derfor utvalgets innstilling på modell 1 om at det bør opprettes en arbeids- og inntektsetat og en pensjonsetat.

For LHL er denne reformen imidlertid mest viktig når det gjelder hvordan <u>førstelinjetjenesten</u> skal fungere og organiseres, hvilke styringsmekanismer som bør legges til grunn og hvilke krav en bør sette for hvordan førstelinjetjenesten bør fungere. For de fleste brukere vil det være førstelinjetjenesten som avgjør hvordan de opplever møtet med disse etatene. LHL mener at utvalget ikke har vært klare nok på dette området, og vi kommer til å gå mer inn på dette i vår videre uttalelse.

LHL presiserer at vi i dette høringssvaret kun vurderer organiseringen av samordning av de tre velferdsetatene. Eventuelle lovendringer vedrørende brukernes rettigheter vil vi kommentere i senere innspillsrunder.

Til punkt 10.5 - En statlig etat for arbeid og inntekt
LHL støtter som nevnt utvalgets anbefaling om at det bør opprettes en statlig etat for arbeid og inntekt.

LHL går inn for at sosialhjelpsmottakere som ikke har dagpengegrunnlag, og som skal hjelpes til å komme i arbeid blir en del av dette forvaltningsorganets ansvarsområde. Vi støtter det som lanseres som alternativ C – når det gjelder grenseflaten mot den kommunale sosialtjenesten. LHL ønsker samtidig å presisere at vi legger til grunn at sosialtjenesten fortsatt skal være et kommunalt ansvarsområde.

LHL ønsker også å understreke at selv om vi støtter utvalgets forslag om at grenseflaten mot sosialtjenesten bør gå ved å overflytte *en* brukergruppe til den statlige arbeids- og inntektsetaten, er LHL svært opptatt av de gjenværende brukerne av sosialtjenesten. Det er viktig at selv om arbeidslinjen er det som er førende for den nye arbeids- og inntektsetaten, så må ikke dette bidra til at brukere som *ikke* er aktuelle for arbeid blir nedprioritert. Det må satses på en sosialtjeneste som utvikler gode tiltak og som har høy kompetanse, enten det gjelder råd og veiledning, økonomisk sosialhjelp, oppfølging av rusmiddelmisbrukere, boligsituasjonen eller andre områder som er hjemlet i Lov om sosiale tjenester.

Det er helt vesentlig at de brukerne som i dag er sosialtjenestens ansvar og de som i første omgang henvender seg til sosialtjenesten, blir vurdert formidlingsbare til arbeidslivet med grunnlag i en romslig og inkluderende tenkning – og at det fokuseres på løsninger og ikke begrensninger. En del av disse brukerne er kronisk syke eller funksjonshemmet.

LHL mener det ikke er hensiktsmessig å opprette en ny ordning som den foreslåtte arbeidssøkerstønaden. I stedet bør denne brukergruppen inkluderes i eksisterende dagpengeordning ved at det opprettes en minstesats for dem uten inntektsgrunnlag.

Vi mener også at varigheten av dagpengeordningen ikke må tidsbegrenses slik det er i dag. Denne stønadsorningen bør bli en økonomisk sikring av den enkelte til han/hun er kommet i ordinært arbeid eller er overført til andre stønadsordninger. Vi presiser i denne forbindelse at det for oss er uakseptabelt å tilbakeføre disse brukerne til økonomisk sosialhjelp. LHL er innforstått med at dagpengeordningen inneholder vilkår for den enkelte, noe som også vil gjelde for den nye gruppen.

Det er viktig at målsettingen om å få flere funksjonshemmede i arbeid inngår som en sentral målsetting for denne etaten. Etaten må ha en lav terskel for hvem de vurderer aktuelle for arbeid. Utvikling av ulike virkemidler og tiltak er ikke tema i utredningen. LHL vil imidlertid presisere at den foreslåtte arbeids- og inntektsetaten må bli en organisasjon som evner å være inkluderende og jobbe bredt i forhold til grupper som tradisjonelt ikke vurderes som potensielle arbeidstakere.

Om det i framtiden blir vedtatt en ordning med fleksibel pensjonsalder jfr. NOU 2004:1 – bør likevel arbeids- og inntektsetaten og ikke pensjonsetaten ha ansvaret for arbeidslivets seniorpolitikk. Seniorpolitikk er en viktig del av IA-arbeidet. Fokuset fra arbeidsgiver må være på hvordan eldre kan være en del av arbeidsstyrken, og ikke på økonomiske ordninger som kan "hjelpe" arbeidsgiver til å få eldre arbeidstakere til å slutte.

Til punkt 10.6 - En statlig pensjonsetat
De fleste oppgavene og ytelsene som foreslås innenfor denne etatens ansvarsområde, er rent regelstyrte og rettighetsbaserte. Dette krever et styringssystem som på best mulig måte ivaretar et regelstyrt byråkrati hvor hensynene til rettsikkerhet, likebehandling og effektivitet er overordnet. Slik vi vurderer det, blir pensjonsetaten viktig med hensyn til budsjettering, system og regelutforming, politikkutforming m.m. på de foreslåtte områdene. Derimot bør veiledning, rådgivning, på en del områder også utredning og saksbehandling ligge på førstelinjenivå, for ekesmpel gjelder dette grunn- og hjelpestønad. Vi redgjør nedenfor for hvordan vi tenker oss pesnsjonetatens førsteinstans organisert.

Når det gjelder bilstønad og hjelpemidler har ikke utvalget tatt stilling til hvor disse ordningene skal plasseres. Det er viktig at disse ordningene blir sett på som gode virkemidler enten det er behov i forbindelse med jobb/utdanning eller dagliglivet.

Til punkt 10.8 – Førstelinjetjenesten
For LHL er utvikling av en best mulig førstelinjetjeneste helt grunnleggende for at vi som brukerorganisasjon skal ha tro på reformen. Vi mener derfor det må stilles langt klarere krav til førstelinjetjenesten enn det utvalget foreslår.

LHL mener det bør lovreguleres at det etableres førstelinjetjenester hvor alle tre etaters kompetanseområde er representert. LHL mener at kunnskap og kompetanse på sosialtjenestelovens ansvarsområder må inngå i sin helhet, selv om de potensielle arbeidssøkende formelt sett overføres til arbeidsetatens ansvarsområde.

Det må være de lokale forhold som befolkningstruktur og geografiske avstander som avgjør hvor mange slike førstelinjetjenestekontor som blir opprettet. Uansett er det vesentlig med god tilgjengelighet til disse førstelinjekontorene.

LHL ser for seg at "førstelinjen" i denne førstelinjetjenesten blir ett mottak hvor de kommunale servicekontorfunksjoner er samordnet med et mottak for arbeids- og inntektsetaten, pensjonsetaten og den kommunale sosialtjenesten. Kommunene må ha ansvaret for den generelle service i form av råd og informasjon om de ulike tjenestene. Dette kan skje enten i regi av en kommune eller i et interkommunalt samarbeid. Det er viktig at denne førstelinjetjenesten i "førstelinjen" blir preget av livsløpsperspektivet, og at fokuset på arbeid, pensjon og familie inngår som en del av dette.

Det er uklart for LHL hvordan utvalget tenker seg mottak av nye sosialhjelpsmottakere. Vi presiserer at det er viktig med et felles førstemottak hvor alle brukere uavhengig av sakområde kan henvende seg. Hvis brukerene selv ønsker å henvende seg direkte til den statlige førstelinjen må de likevel ha rett til det.

Det er svært viktig med et tett og gjensidig samarbeid mellom sosialtjenesten og den statlige førsteinstansen. For å sikre et helhetlig tilbud til brukerne bør det være gjennsidig innsynsrett mellom sosialtjenesten og de to statlige etatene. Man bør her ha rutiner som sikrer den enkeltes personvern.

Det er vesentlig at arbeids- og inntektsetaten blir etablert som en "andrelinje" i denne førstelinjetjenesten. Det vil si at etter "servicemottaket" må arbeids- og inntektsetaten ha sin førstelinjetjeneste, samt at pensjonsetaten er organisert i samme kontor. Pensjonsetatens ansatte bør inngå i den formelle strukturen underordnet en samlet ledelse. Slik LHL vurderer det, bør arbeids- og inntektsetaten lede kontoret. Saksbehandlere fra pensjonsetaten kan eventuelt leies.

For LHL er samlokalisering en viktig premiss i organiseringen av førstelinjetjenesten. Det må bevilges nok ressurser slik at den fysiske strukturen blir tilpasset en førstelinjetjeneste hvor mottaksrollen både når det gjelder sosialtjenestens ansvarsområde, de to nye etatenes områder samt den kommunale servicedelen, må kunne samlokaliseres.

Ankemuligheter

Det bør gjøres en egen utredning knyttet til hvem som skal være ankeinstans.
Det er svært viktig at systemene ivaretar gode ankemuligheter. LHL mener at når det gjelder arbeid er det hensiktsmessig at samme instans kan klagebehandle alle tjenester og ytelser. Trygderetten bør bli denne øverste klageinstansen. Om førstelinjetjenesten får vedtakskompetanse på alle saker vedrørende arbeid, bør det også etableres et klageorgan mellom førstelinjetjenesten og Trygderetten.

Det bør også være mulighet for å klage på den "pakkeløsningen" brukeren blir tilbudt. Noe av det viktigste i reformen er å få gode samordnende tiltak og større sammensmelting av til nå ulike etaters tiltaks- og støtteordninger. Da blir det helt avgjørende at dette blir lagt til grunn i ankeinstansenes vurdering av om brukeren har fått det vedtaket eller tiltaket han /hun har behov for. Det er viktig at ansvarsperspektivet blir løftet inn i en helhetlig og overordnet tenkning på hva som er brukerens rettighet.

Brukermedvirkning

I en brukerrettet velferdsforvaltning inngår brukermedvirkning som en helt grunnleggende arbeidsmetode både på system- og individnivå. LHL vil som brukerorganisasjon stille krav om at det utvikles gode modeller for brukermedvirkning på begge disse nivåer.

På individnivå bør alle brukere ha en personlig koordinator som har ansvar for den enkelte bruker når tiltak på tvers av ulike ansvarsområder skal koordineres og samordnes. I tillegg er medvirkning fra brukeren helt grunnleggende i forhold til de ulike prosesser og beslutninger.

På systemnivå må det også utvikles gode rutiner og system for brukermedvirkning. Brukerorganisasjonene må være representert i planarbeid, kvalitetsutvalg, prosjekter m.m. Organisasjonen ønsker å komme tidlig med i disse prosessene.

LHL forventer at krav til brukermedvirkning og forslag til gode modeller for dette innarbeides i oppfølgingsdokumentene til denne utredningen. Vi legger til grunn at brukerorganisasjonene blir tatt med i dette arbeidet.

Kompetansereform

For LHL handler en slik omorganisering også om å få til en organisering som i større grad enn nå utvikler riktig kompetanse til de ulike oppgavene. Vi ser at oppdelingen i funksjonsområdene arbeid/inntekt og pensjon "grovsorterer" ulik kompetanse og tenkning. Det er spesielt utfordrende for førstelinjen å klare å utvikle en mest mulig homogen organisasjonskultur når det gjelder kompetanse og metodebruk. Kompetanse i prosessmessig arbeid med tiltak hvor brukermedvirkning er grunnleggende metode, er en kompetanse som spesielt må vektlegges i førstelinjen.

I sammenheng med utvikling av den nye velferdsforvaltningen bør det også utredes hva slags utdanningsmodeller som på best mulig måte kan bidra til en bedre fungerende forvaltning. Det er her viktig å tenke på både grunn- og etterutdanning.

Med vennlig hilsen
Landsforeningen
for hjerte- og lungesyke

Svein Erik Myrseth
forbundsleder
sign.

Finn Grønseth
generalsekretær